

УРР Шодрош Дунавац - Нови Сад

ПИБ: 112342013

МБ:28316780

Подносилац:

**УРР Шодрош Дунавац
Нови Сад**

Прималац: **Градска управа за урбанизам и грађевинске послове
Школска улица бр. 3
21101 Нови Сад**

ПРИМЕДБА

на Нацрт плана генералне регулације моста у продужетку Булевару Европе у Новом Саду

У складу са оглашеним јавним увидом поводом израде Нацрта плана генералне регулације моста у продужетку булевару Европе у Новом Саду, УРР „Шодрош Дунавац“, удружење које остварује циљеве у области заштите, одржавања и ревитализације плавног подручја Шодрош, Дунавац и Каменичка ада, као и организованог рекреативног риболова доставља примедбе и сугестије, како следи у наставку овог поднеска.

ПРИМЕДБА 1.

Изостављањем релевантних података о постојећем стању, заинтересованој јавности се ускраћује могућност разумевања обима и начина будуће трансформације простора предвиђене планским решењем, а самим тим и могућности упућивања адекватних примедби и коментара. Надовезујући се на претходну констатацију, скрећемо пажњу да ни графички приказ постојећих намена површина са уцртаном границом плана није приложен као део елабората за јавни увид у Нацрт. Неуредне и недефинисане водене и зелене површине унутар планског обухвата као и ван граница планане пружају довољно информативну слику о последицама угрожавања водних тела на поменутом подручју.

УРР Шодрош Дунавац - Нови Сад

ПИБ: 112342013

МБ:28316780

Образложење:

Значај целовитости Шодроша и Дунавца за рибљи фонд и квалитет воде

Есенцијални значај Шодроша и Дунавца за ихтиофауну је његова улога мрестилишта свих рибљих врста. Као рукавац који је у директној вези са главним током Дунава, пружа идеалне услове за мрест ципринидних врста, превасходно шарана, посебно у годинама неповољних водостаја. Кључни локалитет у мресним миграцијама риба представља ушће Шодроша у Дунав, које раздваја Рибарско острво и Каменичку аду. Шодрош и Дунавац нису мрестилишта само популације риба које их насељавају за стално, него и бројних миграторних врста.

Забележене су мресне миграције јата скобаља (*Chondrostoma nasus*), шљивара (*Vimba vimba*), сабљарке, сабљара (*Pelecus cultratus*) и још многих реофилних врста, пре свега ципринида, које често прате грабљивице. У Шодрош зарад мреста мигрирају и смуђеви из Дунава, иако сам меандар има и своју сталну популацију ове врсте. Поред мресних миграција, споменути локалитет користе рибе и остали водени организми за миграцију при неповољним условима.

Приликом наглог надоласка водостаја, када је проток матице Дунава изузетно јак, рибе и остале водене животиње користе Шодрош као рефугиум. Такође, живи свет Шодроша, у условима екстремних температура, када долази због хипоксије услед појаве дебелог леда током зиме или прегревања воде током лета у условима ниског водостаја, свој рефугиум налазе у главном току реке Дунав. Забележен је улов јегуље, која је у Дунавац допливала чак из Саргашког мора, где се ове рибе мресте! Миграцијом, рибе учествују и у циркулацији нутријента из корита реке у рукавац и обрнуто, што има улогу у одржавању квалитета воде и метаболита целокупног екосистема.

Такође, ланац исхране у екосистемима стајаћих вода има изузетно важну улогу у одржавању квалитета воде, у којој су рибе најважнија карика у контроли фитопланктона, зоопланктона и водених макрофита. Говорећи простим језиком, здрава рибља популација спречава воду да се забари или процвета.

Од посебног значаја за рибљи свет је и флора Шодроша и Дунавца, која на обалама и плићацима чини савршену природну подлогу за полагање јаја. Без очувања водене вегетације, као ни вегетације обала, нећемо моћи ни да сачувамо рибе у Шодрошу и Дунавцу.

УРР Шодрош Дунавац - Нови Сад

ПИБ: 112342013

МБ:28316780

Примедба 2

2.1. На план рекултивације Шодроша у међународну марину

По новом предлогу плана регулације моста у продужетку Булевара Европе, налази се план рекултивације Шодроша у међународну марину, што са собом носи уништавање обалске вегетације, која значи уништење мрестилишта неких ципринидних врста.

Најопаснији проблем је баријера између Шодроша и Дунавца, у виду бране која би одвојила две водене површине и спречила миграцију свих врста водених организама. Ово би значио уништење најбитнијег мрестилишта у Новом Саду!

Стога удружење рекреативних риболоваца "Шодрош-Дунавац" из Новог Сада, захтева да се планирана изградња моста одложи, ради спровођења детаљне студије процене утицаја на животну средину, не би ли се план изградње веслачке стазе уклопио са мерама заштите. Сматрамо да сам мост не нарушава екосистем Шодроша и Дунавца, али план градње мора да буде направљен тако да изградња и стубови не угрожавају флору приобаља, међународна марина мора да своје место пронађе на другом локалитету јер би њена изградња нарушила све посебности биоценозе Шодроша и Дунавца. Веслачка стаза већ постоји на неформалан начин, Шодрош је домаћин бројних такмичења које је организовао "Кајак кану клуб Лиман". Стога предлажемо уређење корита које би било у складу са заштитом природних вредности.

Канал на ушћу Шодроша у корито Дунава би стога требало унапредити и одржавати, и обезбедити проходност целог меандра. Не смемо дозволити сценарио Аде Циганлије у Београду, где су рибе остале без мрестилишта, што је за последицу имало старење а потом драстично опадање популације риба, сто је пореметило ланце исхране у екосистему, и довело до врло непријатних бујања кончастих алги и водене вегетације. Веслачи, кајакаши, кануаши, пливачи, риболовци, кампери и љубитељи природе деле воду и обале Шодроша и Дунавца више од века, колико и постоје веслачки спортови на овим просторима. Све нас спајају вода и природа. Немојмо да се раздвајамо бетонским баријерама и немојмо да убијамо воду и обалу која нас је окупила.

У ЗАКОНУ О ЗАШТИТИ И ОДРЖИВОМ КОРИШЋЕЊУ РИБЉЕГ ФОНДА ("Сл. гласник РС", бр. 128/2014 и 95/2018 - др. закон) И ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ. Предмет закона, Члан 1, стоји следеће: Овим законом уређује се управљање рибљим фондом у риболовним водама, које обухвата заштиту и одрживо коришћење рибљег фонда као добра од општег интереса. Управљање рибљим фондом врши се у складу са принципом одрживог коришћења, који доприноси очувању диверзитета ихтиофауне и еколошког интегритета водених екосистема. На риболовне воде у границама заштићеног подручја природе, као и на заштићене врсте и покретна заштићена природна документа, примењују се и прописи којима се уређује заштита природе ако овим законом није друкчије одређено. Рибљи фонд у риболовним водама је у државној својини.

<https://www.facebook.com/sodrosdunavac/>
urr.sodrosdunavac@gmail.com

УРР Шодрош Дунавац - Нови Сад

ПИБ: 112342013

МБ:28316780

Стога планови везани за ове водене површине треба да иду у правцу унапређења проточности тј. пловности измуљавањем и рекултивацијом дна, при средини профила меандра, уз максимално очување заједница приобаља и плићака. Вода, рибе и остали водени организми морају да коегзистирају заједно са људима, а то можемо само ако уређујемо нашу околину на одржив начин, онако како можемо и да је сачувамо за будућа поколења.

“Домовина се брани реком и рибом у води” - Љубивоје Ршумовић, “Домовина се брани лепотом”

2.2. Проблеми нестајања природних мрестилишта

Сведоци смо врло неуобичајених трендова у осцилацијама водостаја у последњих 10 година, а тачни разлози за то су и даље непознати. У потпуности изостају велике пролећне воде, које би плавиле форланд и брже се загревале од главног тока. Велике воде и када се десе, имају бујични карактер, реке надолазе нагло и исто тако нагло опадају. Овакво понашање водостаја онемогућава стицање неопходних услова за успешно размножавање већине врста риба, јер чак и када се параметри поклопе и мрест успе, икра остаје на сувом пре изваљивања ларви.

Такође, проблем увећава драстична деградација екосистема плавне зоне, услед рапидне изградње стамбених и викенд објеката у форланду, као и све већих површина под депонијама песка и шљунка, услед велике експанзије сепарације као бизниса.

Примедба 3

На поменутом подручју избројали смо преко 300 стабала старе сорте Црних топола, које у свом коренитом стаблу крију идеално место за мрест рибе, а можемо рећи да данас представљају и значајан гео фонд угрожене врсте.

Напокон, газдовање плавним шумама којима је најзаступљенија клонирана топола узима велики данак рибљем фонду, јер за разлику од аутохтоних врста као сто су бела врба и црна топола, клонирана топола не формира адвентивно корење у потопљеној шуми, нити снажан коренов систем који армира обалу и гради јаме, које служе као својеврсна подлога за полагање и чување икре.

Примедба 4

Инсистирамо на изради Студије о утицају на животну средину.

Будући да је Неформална грађанска иницијатива Дунавац Шодрош саставила Иницијативу о заштити Каменичке аде, Дунавца, Шодроша и Рибарског полуострва, која је уредно достављена и Покрајинском заводу за заштиту природе, као и свим градским управама и градоначелнику Новог Сада, сматрамо да присуство преко 200 строго заштићених,

<https://www.facebook.com/sodrosdunavac/>
urr.sodrosdunavac@gmail.com

УРР Шодрош Дунавац - Нови Сад

ПИБ: 112342013

МБ:28316780

заштићених и угрожених врста, побројаних на поменутом подручју итекако представљају довољан разлог за израду студије.

Поред наведеног, потенцијално угрожавање инундационог подручја као и самог насипа, може довести до несагледивих последица ако имамо на уму погубан утицај на животну средину и сигурност грађана.

Позивамо се на Устав Републике Србије, у коме недвосмислено стоји:

Члан 74. гарантује грађанима „право на здраву животну средину и на благовремено и потпуно обавештавање о њеном стању. Свако, а посебно Република Србија и аутономна покрајина, одговоран је за заштиту животне средине.“ У светлу података да последњи званични Извештај о стању квалитета ваздуха у Републици Србији у 2019 (према Агенцији за заштиту животне средине) показује да је ваздух у Републици Србији прекомерно загађен у свим англомерацијама укључујући и Нови Сад, заштита подручја Каменичке аде, Дунавца, Шодроша и Рибарског острва добија посебан значај имајући у виду пошумљеност помињаног предела.

Стога сматрамо да Покрајински завод за заштиту природе, као тело основано од стране АП Војводине са циљем заштите и очувања природе на простору Војводине, има обавезу да за предео Каменичке аде, Рибарског острва, као и Дунавца и Шодроша уради темељну студију о Утицају изградње моста на природну помињану целину.

Примедба 5

Инсистирамо на ревизији израђене хидролошке студије од стране Водопривредног Института Јарослав Черни

Грађани су оправдано забринути јер се на подручју испред и ка бившем бродоградилушту већ уочава интензивирајући саобраћај камиона са тешким габаритом, који сигурно нарушавају и угрожавају постојећи насип, али и инундационо подручје.

Изградња непланских објеката смањује проточну моћ реке, што може бити опасно при већим водостајима.

Реална опасност урушавања насипа долази и отуд јер постоји и цев (шупљина у насипу) за прикључење чврстих објеката на водовод (на инундационом плавном подручју).

Увидом у достављени генерални пројекат, константовано је да се у небрањеном делу корита за велику воду, испод планираног моста планира изградња објеката: кружни ток и делови саобраћајнице, који нису усвојени важећим ГУП-ом до 2021. године.

Стога захтевамо ревизију хидролошке студије коју је израдио ФТН Универзитет у Новом Саду, и одлагање усвајања Плана изградње моста обилазнице у продужетку Булевара

УРР Шодрош Дунавац - Нови Сад

ПИБ: 112342013

МБ:28316780

Европе, до усвајања новог Генералног урбанистичког плана, ГУП Нови Сад 2030.

У Новом Саду, 07.04.2021. године

За Удружење рекреативних риболоваца Шодрош Дунавац

овлашћено лице

Атила Теглаш
